

Píseň: EZ637 - Díky Bohu vzdejme + **modlitba;** **Oddíl k výkladu:** Jk 2, 1-13

Milí,

minulý týden jsme se věnovali druhé části Jk 1. Vždy v několika verších se věnoval nějakému tématu: Právě zbožnosti, která není v žvanění a pomluvách, nýbrž v milosrdné aktivitě vůči potřebným (to se vrací i v dnešním oddílu); že lidský hněv nemá s Boží spravedlností společného nic; že Boží slovo je nutné přijímat v tichosti; že Bůh nikdy nikoho nepokouší a že materiální bohatství nedokáže zajistit život.

Rozdíly ve sboru

Není tedy náhoda, že vzápětí autor dopisu rozvádí právě téma bohatství-chudoba. A jak se k takovým lidem chovají v křesťanských sborech (vzpomeňme - jde o obecnou epištolu!).

Nebylo tedy žádnou výjimkou, že bohatí byli upřednostňováni při bohoslužebných shromážděních rané církve. A chudí odsouváni dozadu a na zem. Již kolem r. 60-70 po Kr.

Tamten měl prostě zlatý prsten - pravděpodobně odznak kasty jezdců - tak si přece *zaslouží* přední a čestné místo. Má krásné bohaté oblečení. Dává hodně sboru nebo církvi nebo je to zástupce města či fondů, tak musí mít lepší místo.. To je praxe, která se děje i dnes i v evangelické církvi. Vůči členům i nečlenům.¹

Rozdíl byl dokonce tak veliký, že bohatý byl nejen zván dopředu a chudý odkazován dozadu, ale chudý si měl sednout na zem (a možná být rád, že alespoň na ní tam může být?).

Dodejme, že dnešní slovo je opět aktuální, právě do evangelické církve. Vždyť drtivá většina (obvykle všichni) účastníků našich bohoslužeb i dalších setkání je z jedné a stejné

¹ Jedním z praktických důsledků tohoto biblického slova je i dnes skutečnost, že se faráři obvykle vyhýbají znalosti, kdo platí jak vysoký (a zda vůbec) salár či další dary. Už tato zdánlivě neutrální informace může snadno podvědomě ovlivňovat vztah k bližnímu - pozitivně i negativně.

skupiny: Z bílé střední třídy. Tedy z lidí spíše majetných než nemajetných. Kde jsou ti všichni ostatní? Zejm. chudí, utiskovaní, na okraji? Kterým bohatým nabízíte cestu ven z iluze zajištěnosti majetkem?

Jakub připomíná, co čteme opakovaně také v pozdějších evangeliích, ba již ve Starém zákoně: Jasně, lidsky se vám takové uspořádání na bohoslužbách i jinde líbí. Oni mají peníze a kontakty. Tak si jim přece musíte nadbíhat. Ten chudý vás jen zatěžuje! K čemu je vlastně dobrý?

Jenže připomíná také: Bůh si přece vyvolil národ egyptských otroků - Hebrejů. Vybral si narodit se jako nemanželské dítě truhláře z jakési Galileje. Znovu a znovu kritizuje právě postoj vůči ostrakovaným a chudým nebo připomíná jejich důležitost v Božích očích (Ž 94, 1-6; Iz 10, 1-2; Ž 68, 6; Př 23, 10; Mal 3, 5; Dt 10, 17-18; Jb 31, 21-22; Ex 22, 21-23 atd.). Vždyť i Ježíšovi učedníci byli spíše z okruhu ekonomické chudiny (čtyři byli rybáři!).

Jak je tedy možné, že v tzv. křesťanském shromáždění dělají tzv. křesťané rozdíly mezi lidmi? Dokonce na základě něčeho tak absurdního, jako je ekonomická situace? To je přece zcela proti Kristu, který přicházel jako lékař právě za „nemocnými“ (Mt 9, 13; Mk 2, 17) i zcela proti SZ!

Jakub také vyzdvihne (v. 6-7), jak hluboký je tento náboženský či duchovní úpadek. Nejen, že kvůli něčemu bohatství utiskují „křesťané“ nuzného, dokonce upřednostňují bohaté, právě kteří mluví pohrdavě o Ježíši Kristu. Právě oni utiskují také křesťany. Právě oni vláčejí také křesťany před soudy.²

Nojo, Jakube, když ale ty prachy potřebujeme - o peníze přece jde až na prvním místě! Ty kontakty potřebujeme...

Kudy ven

Jakub však nikde nepranířuje skutečnost, že jsou také bohatí a krásně odění účastníky bohoslužeb. To není problém. Problém je

² Dodnes se můžeme setkat s názorem, že křesťanství zapříčinilo pád západní Římské říše.

v lidském rozsuzování a dělání rozdílů, z něhož plyne vždycky nějaké upřednostňování, a tak vždycky nějaký útlak.

Proto Jakub připomíná Lv 19, 18: Milovat budeš bližního svého jako sám sebe. Bohatý nechť není odsouzen pro své bohatství! Mezi Ježíšovými učedníky byl také celník (Mt 10, 3), tedy takřka jistě zámožný člověk. Již israelským praotcům Bůh projevoval svou milost také v materiálním bohatství. I králové byli poslušní Hospodinu!

Ale stejně tak nechť není odsouzen chudý pro svou chudobu. Dvojnásob ve starověku, kdy většina lidí patřila do chudiny - střední vrstva spíše nebyla než byla.

Komukoli stranit, z jakéhokoli důvodu, je v Božích očích špatně. Bůh přece dopřává teplo a světlo slunce i déšť také všem (Mt 5, 44-48). I Kristus - vtělený Bůh - musel zápatit, aby nezhrěšil (= nejednal v nesouladu s Boží vůlí).

Tak kdo jste vy, milí spolunásledovníci Krista, že děláte rozdíly mezi lidmi? Ať už kvůli něčemu tak bezcennému, jako je majetek - nebo kvůli pohlaví, věku, zaměstnání³, sexuální orientaci, stylu oblékání či čemukoli dalšímu.

Jak to, že starý je méně důležitý než mladý (i dnes v ČCE!)? Jak to, že je žena méně důležitá než muž (i dnes v ČCE!)? Jak to, že děláte rozdíly mezi lidmi, když Bůh v Kristu přišel hlavně kvůli těm, kteří byli obvykle odstrkovaní, odsouváni, odsuzováni, milí bratři a sestry?

Svoboda

Z nepominutelných rysů biblické víry je přece důraz na svobodu! Zejména pro národ bývalých otroků, které Bůh zachránil z Egypta. Zejména pro všechny lidi, kteří žijí jako dlužníci před Bohem, které z tohoto dluhu vykoupil svou vlastní krví Bůh v Kristu!

Křesťan tedy má mluvit a jednat u hlubokého vědomí vzácného daru svobody. Zejména své křesťanské, která ho vysvobozuje i z nadvlády a otroctví smrti, hříchu, viny a

³ Sbory rané církve obvykle nepřijímaly mezi křesťany vojáky, herce ani prostitutky.

neospravedlnitosti před Bohem. Právě proto, že i tato svoboda je darována z Boží milosti!

V praxi se tak křesťan má projevovat milosrdenstvím. Právě proto, že je svobodný. Právě vůči odstrkovaným a utiskovaným. Řečeno obráceně: Po milosrdenství poznáš toho, kdo patří do neviditelné Církve Kristovy. Do Těla Kristova. Kdo není ani ochoten k milosrdenství, kde bere pýchu a spolehnoutí, že jemu bude prokázáno - od lidí i od Boha na posledním soudu?

Závěr

Téma majetku je trvalou otázkou každého náboženství. I v současné ČCE, zejm. tváří v tvář restitucím a odluce církve a státu. Ale už raná církev v tomto tématu často klopýtala. A snadno dělala rozdíly mezi lidmi právě kvůli majetku⁴.

I dnes často lidé hlavně řeší, jak zaplatíme toho faráře. Topení. Světlo. Opravy kostela. Kdepak, aby se hlavně řešilo, zda zachováváme královský zákon (Jk 2, 8) nebo alespoň „zlaté pravidlo“ (Lk 6, 31), neřku-li největší přikázání (Mt 22, 36-38; Mk 12, 28-31). Co takhle raději řešit, zda plními misi, kvůli které je církev vůbec na světě (Mt 28, 18-20)? Nebyla by tím vyřešena také otázka materiálních potřeb v církvi?

Zřejmě také v reakci na Jakubův dopis a praxi rané církve se pozdější evangelia tak razantně staví proti sebejistotě bohatých lidí. Ne však principiálně proti bohatým či bohatství: Bible chrání vždy také právo na osobní majetek (Ex 20, 15+17). Ani evangelijní podání a priori neodsuzují bohaté. Ale správně poukazují na to, že už kvůli majetku jsou ve společnosti i církvi veliké problémy, nerovnost a odsuzování (1Ti 6, 10-11). Stejně jako majetný velmi snadno, a velmi mylně, uvěří, že už si majetkem zajistil život.

Materiální bohatství totiž nedělá na Boha žádný dojem. Tím méně současné finanční, které je obvykle jen číslem v počítači. I bohatý je však vítán na cestě za Kristem k věčnému životu. Možná právě bohatý, aby prohlédl iluzi bohatství a tak prázdnotu velké

⁴ Vzpomeňme na 1K 11, 17-34. Tam Pavel plisní úplně stejně korintské - ti dělali rozdíly kvůli majetku nejen při bohoslužbách, ale dokonce při eucharistii - Večeři Páně.

části svého života. A tak měl kde najít nezbytnou pomoc odjinud než je on sám. A tak je vítán na bohoslužbách. Kde si je roven se všemi ostatními.

Ani chudoba však nedělá na Boha žádný dojem. Tím méně v době, kdy bohatství je často jen číslo v počítači. A někdy zcela dobrovolnou volbou právě v lenosti a nechuti se podílet na životě společnosti - tedy bližních. Tedy není obětí *pro* službu bližním pro jejich spásu. I chudý je však vítán na cestě za Kristem k věčnému životu. Možná právě chudý, protože vidí, že si sám nepomůže. Že potřebuje pomoc odjinud než je on sám. A tak je vítán na bohoslužbách. Kde si je roven se všemi ostatními.

Píseň: EZ608 - Čisté srdce musí mít + modlitba Páně
Rozhovor